

СИЛАБУС КУРСУ МІГРАЦІЙНЕ ПРАВО

Ступінь вищої освіти – бакалавр
 Освітньо-професійна програма: **Право**
 Галузь знань: 08 **Право**
 Спеціальність: 081 **Право**
 Компонент освітньої програми – вибіркова дисципліна
 Рік підготовки – 2 рік, семестр - III
 Кількість кредитів: 5
 Мова викладання: українська
 Дні занять: згідно з розкладом
 Консультації: згідно з розкладом

Керівник курсу - **к.ю.н. Заставна Ольга Петрівна**
 Контактна інформація – olya.zastavna@gmail.com

АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «**Міграційне право**» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти компетентностей щодо належного розуміння понятійно-категоріального апарату міграційного права; набуття знань про юридичну природу міграційних процесів та основні принципи їх правового регулювання, правила пересування територією держави, в'їзду і виїзду за її межі; правильного трактування та практичного застосування актів міграційного законодавства; отримання необхідних навичок щодо застосування отриманих знань для вирішення практичних завдань в сфері міграції.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система правових норм щодо регулювання міграційних процесів, пересування територією України, порядку перетину державного кордону України, особливостей правового статусу іноземців, біженців, осіб без громадянства, застосування таких правових норм, а також положення наукової доктрини у цій сфері.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міграційне право» є формування у студентів системи навиків застосування правових норм, що регулюють міграційні відносини, а також умінь, необхідних для вирішення колізій у регулюванні таких відносин, складання і подання правових документів у даній сфері.

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
28/36	Змістовий модуль I. Загально-теоретичні засади міграційного права		
4/6	Тема 1. Міграційне право у правовій системі України	Знати термінологічні визначення основних понять теми, склад, юридичну природу норм міграційного права, його принципи та функції, вміти розмежовувати основні інститути міграційного права, аналізувати співвідношення міграційного права з іншими галузями права	Питання, презентаційні проекти, тести

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/6	Тема 2. Поняття і класифікація міграції та мігрантів	Знати основні поняття теми, основні принципи нормативного регулювання міграційних процесів, структуру, та види міграційно-правових відносин, вміти розмежовувати види міграційних процесів, аналізувати їх причини та наслідки обґрунтовувати основні методи оптимізації міграції в Україні та світі	Питання, тестові завдання
4/6	Тема 3. Міжнародно-правове регулювання міграції	Знати термінологічне визначення понять теми, основні міжнародно-правові акти, що регулюють питання міграції, пояснювати особливості застосування міжнародних механізмів захисту прав мігрантів, вміти аналізувати перспективи розвитку міжнародного міграційного права.	Питання, практичні завдання
4/6	Тема 4. Суб'єкти міграційного права	Знати склад і юридичну природу статусу суб'єктів міграційного права, значення інституту громадянства у міграційній сфері, аналізувати правовий статус Державної міграційної служби, вміти складати основні види правових документів, які складаються у справах з питань громадянства.	Захист міні-проектів, питання
6/6	Тема 5. Правовий статус іноземців і осіб без громадянства в Україні	Знати термінологічне визначення понять теми, конституційні засади та встановлений в Україні правовий режим для іноземців та осіб без громадянства, пояснювати особливості здійснення ними прав і виконання обов'язків, аналізувати юридичні підстави зміни правового статусу іноземців та апатридів	Питання, тестові завдання
6/6	Тема 6. Правовий статус біженців та внутрішньо переміщених осіб	Знати термінологічне визначення понять теми, особливості правового статусу біженців та осіб, що потребують додаткового захисту, аналізувати процедури набуття та припинення статусу біженця, пояснювати сутність правового режиму тимчасового захисту	Захист міні-проектів, модульний контроль
20/36	Змістовий модуль 2. Правовий режим міграції в Україні		
4/6	Тема 7. Правила в'їзду в Україну та виїзду за її межі	Знати підстави та порядок в'їзду на територію України, а також виїзду з неї, поняття та види віз, вміти пояснювати особливості пересування територією України іноземців та осіб без громадянства, вміти оформляти документи, що дають підстави на перетин державного кордону	Питання, тестові завдання
6/6	Тема 8. Інститут імміграції в міграційному праві України. Надання притулку	Знати особливості правового статусу іммігрантів, повноваження державних органів, що приймають рішення з питань міграції, пояснювати особливості провадження у справах з питань міграції, аналізувати підстави відмови в наданні або скасування дозволу на імміграцію, видворення за межі України.	Питання, практичні завдання/задачі
-/12	Тема 9. Діяльність органів державної влади щодо реалізації міграційної політики	Знати особливості правового статусу Державної міграційної служби, Державної прикордонної служби, їх структуру та повноваження у сфері міграційної політики; обґрунтовувати роль органів Національної поліції у сфері міграції, аналізувати значення та основні сфери співпраці прикордонних служб України та суміжних країн щодо охорони державного кордону та протидії транскордонній злочинності.	Питання, тестові завдання

Кількість годин (аудит./самост.)	Тема	Результати навчання	Форми контролю
4/6	Тема 10. Нелегальна міграція: поняття, ознаки, протидія	Знати термінологічні визначення понять теми, правовий статус нелегальних мігрантів та види їх відповідальності, вміти пояснювати причини та наслідки нелегальної міграції, аналізувати способи протидії нелегальній міграції в Україні та Європейському Союзі	Питання, практичні завдання/задачі
6/6	Тема 11. Юридична відповідальність у сфері міграції	Знати поняття та види юридичної відповідальності у міграційній сфері, склад і ознаки правопорушення у міграційній сфері, пояснювати порядок реалізації юридичної відповідальності, аналізувати види юридичної відповідальності посадових осіб Державної міграційної служби.	Питання, задачі, модульний контроль

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Для якісного засвоєння курсу необхідна систематична та усвідомлена робота студентів в усіх видах навчальної діяльності: лекції, семінарські та практичні заняття, консультації, самостійна робота як індивідуальна, так і під керівництвом викладача.

При проведенні аудиторних занять домінуючими є проблемні, індивідуально-диференційовані, особистісно-орієнтовані форми проведення занять та технології компетентнісного навчання.

При проведенні практичних занять використовуються активні форми їх проведення: евристичні бесіди, дискусії, ділові ігри, ситуативні кейси, розв'язування практичних задач.

На лекціях у формі активної бесіди з елементами дискусії розглядаються основні теоретичні положення теми, які вимагають роз'яснення та уточнення з боку викладача. На лекціях вимагається активна участь студентів у обговоренні ключових положень теми, ведення стислого конспекту лекції.

Теоретичні знання, отримані студентами під час лекцій, обговорюються більш детально на **семінарських заняттях** у формі міні-дискусій, представлення міні-проектів, розв'язування практичних завдань (кейсів), розгляду правових ситуацій, складання документів.

При підготовці до семінарських занять студент опрацьовує теоретичні питання відповідно до плану заняття, звертаючи увагу на вимоги щодо оформлення. Інформаційними джерелами для здобувачів освіти є конспект лекцій та наведений у навчальних матеріалах перелік рекомендованої літератури щодо кожної теми. За наявності серед завдань семінарського заняття підготовки реферату – робота здобувачів освіти полягає у підготовці належно оформленого реферативного дослідження та публічного представлення його результатів.

В процесі практичного заняття студенти вчаться формулювати свою точку зору, логічно викладати матеріал, підбирати докази у підтвердження своїх думок, вчаться публічно виступати, правильно застосовувати норми права на практиці та приймати власні рішення у невизначених ситуаціях.

Питання для обговорення, практичні та індивідуальні завдання для підготовки до семінарських занять, конкретні вимоги до окремих тем занять подані у відповідних методичних вказівках.

Терміни проведення різних форм занять наведені у схемі вивчення дисципліни.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основним завданням самостійної роботи студентів є набуття навичок самостійного опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками тлумачення і застосування правових норм міжнародного приватного права.

Самостійна робота студентів організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання. Крім того, по деяких темах передбачається написання рефератів, міні-проектів, підготовки презентаційних матеріалів. Обсяг самостійної роботи визначається кількістю годин, передбачених робочою програмою.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до **Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою.**

Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, які включають:

- *поточний контроль,*
- *модульний контроль,*
- *виконання індивідуального навчально-дослідного завдання,*
- *підсумковий контроль у формі екзамену.*

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних і семінарських занять і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем та рівня їх підготовленості до виконання конкретної роботи. Ключовими формами та методами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- усне опитування - передбачає розгорнуту відповідь студента на оцінку; він повинен самостійно пояснити вивчений матеріал, довести наукові положення, навести власні приклади;
- дискусія - обґрунтування власної позиції у вирішенні проблемних питань;
- письмове опитування - з'ясування в письмовій формі ступеня оволодіння студентами знаннями, вміннями та навичками з тем дисципліни, визначення їх якості - правильності, точності, усвідомленості, вміння застосувати знання на практиці;
- тестова перевірка як один із видів письмового опитування - передбачає визначення рівня сформованості знань і вмінь з певної теми дисципліни за допомогою тестів відкритої і закритої форм.

Ключовими формами демонстрації студентами результатів навчання при поточному контролі є:

- індивідуальна перевірка - проводиться щодо конкретних студентів і має на меті з'ясування рівня засвоєння студентом знань, умінь і навичок, рівня формування професійних компетентностей;
- фронтальна перевірка - форма контролю, що спрямована на з'ясування рівня засвоєння студентами програмного матеріалу за порівняно короткий час. Вона передбачає короткі відповіді з місця на короткі запитання або письмову роботу;

Модульний контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практично-семінарських занять з певного змістового модуля. Основною формою модульного контролю є завдання, які включають як і перевірку теоретичних положень курсу, так і виконання тестових завдань.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) студенти виконують самостійно під керівництвом викладача. Як правило, індивідуальні завдання виконуються окремо кожним студентом.

ІНДЗ є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується оцінюванням. Це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, вмінь і навичок, отриманих у процесі лекційних, семінарських занять, охоплює тему, декілька тем або зміст навчальної дисципліни в цілому.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційованого **заліку** - оцінюється на підставі результатів поточного та модульного контролів, захисту ІНДЗ, не передбачаючи обов'язкової присутності студента.

ТАБЛИЦЯ розподілу балів за підсумковими контрольними заходами та відповідними ваговими коефіцієнтами

	Модуль 1 (поточне опитування)	Модуль 2 (підс. мод. контроль)	Модуль 3 (ІНДЗ)	Підсумкова оцінка
Вагові коефіцієнти, %	70	20	10	100
Розрахунок оцінки в балах	80	85	90	82

Приклад розрахунку підсумкової оцінки в балах:

$$O = 80 \cdot 0,7 + 85 \cdot 0,2 + 90 \cdot 0,1 = 82$$

ПОЛІТИКА ЩОДО ВІДВІДУВАННЯ ТА ПЕРЕСКЛАДАННЯ.

Здобувач освіти повинен дотримуватись [Правил внутрішнього розпорядку Коледжу](#) та відвідувати заняття згідно з розкладом. Очікується, що студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, відраження, участь у науково-дослідницьких заходах, міжнародне стажування навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватись термінів, що визначені для виконання усіх видів письмових робіт, які передбачено у межах курсу.

Пропущені заняття та незадовільні оцінки (поточний контроль, ПМК) повинні бути відпрацьовані згідно графіку консультацій викладача. Роботи (ПМК, ІНДЗ), які здаються із порушенням термінів без поважних причин, можуть бути оцінені на нижчу оцінку (до 10 балів).

До початку сесії студенти повинні виконати усі підсумкові контрольні заходи і отримати по кожному з Модулів 1, 2 не менше 60 балів.

ПОЛІТИКА ЩОДО НЕФОРМАЛЬНОЇ ТА ІНФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ.

Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті відповідно до [Порядку визнання результатів, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти](#). Здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, edEx, edEra та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними результатами навчання навчальної дисципліни/освітньої програми. Детальна інформація про [НЕФОРМАЛЬНУ ОСВІТУ](#) на сторінці Коледжу

ЛІТЕРАТУРНІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА КУРСУ

1. Про міжнародне приватне право. Закон України від 23.06.2005 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15>
2. Про державний кордон України. Закон України від 04.11.1991 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
3. Про громадянство України. Закон України від 18.01.2001 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>
4. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства. Закон України від 22.09.2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>
5. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту Закон України від 08.07.2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17>
6. Про порядок виїзду з України і в'їзду в Україну громадян України Закон України від 08.07.2011 року URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3857-12>
7. Сопільник, Ростислав Любомирович. Міграційне право України : навч. посіб. / [Сопільник Р. Л. , Ковалів М. В. , Єсімов С. С. та ін.]. Львів : СПОЛОМ, 2023. 260 с. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/5787/1/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%9C%D0%9F%D0%A3%D0%BA%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%B9%2007.06.23.pdf>
8. Харитонов Р.Ф., Чайковський Ю.В. Міжнародне міграційне право : навч.-метод. посіб. [Електронне видання] / Р. Ф. Харитонов, Ю. В. Чайковський ; НУ «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2022. – 78 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a0afb2a5-071a-439a-bc79-316e72e5569b/content>
9. Малиновська О.А. Міграційна політика: глобальний контекст та українські реалії : монографія / О.А. Малиновська. – К. : НІСД, 2018. – 472 с. URL: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-05/Migration_Politic_Print-fin-3178a.pdf
10. Грицай І.О., Тарасенко Ю.М. Міграційне право: Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи / І.О. Грицай, Ю.М. Тарасенко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 104 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/2017/1/%D0%9C%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A6%D0%99%D0%9D%D0%95%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%9E%D0%A1%D0%86%D0%A0.pdf>
11. Михайлишин І. Сучасні виклики для міграційної політики: правові, освітні та історичні аспекти : матеріали науково-практичного круглого столу, Суми, 24 червня 2023 р. / ред. колегія: В. М. Завгородня, А. М. Куліш та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 70 с. URL: https://kmeep.law.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/kr_st_migration_2023.pdf

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Назва ресурсу або організації	Електронна адреса
Верховна Рада України	https://www.rada.gov.ua/
Президент України	https://www.president.gov.ua/
Кабінет Міністрів України	https://www.kmu.gov.ua/
Державна міграційна служба	https://dmsu.gov.ua/
Державна прикордонна служба	https://dpsu.gov.ua/
Міністерство юстиції України.	https://minjust.gov.ua
Уповноважений Верховної Ради України з прав людини	https://ombudsman.gov.ua/
Національна поліція України	https://mvs.gov.ua/uk/contacts/national-police-ukraine